

Vývoj a zrání osobnosti

Eriksonova psychosociální stádia

David Sviták --- Josef Černý --- Martin Tomáš

Obsah

- 1) Klíčová slova
- 2) Sigmund Freud
- 3) Erik Erikson
- 4) Psychosociální stádia
- 5) Zajímavost
- 6) Otázky
- 7) Poselství

Klíčová slova

Ego – centrum osobnosti, naše „já“

Autonomie – soběstačnost

Kompetence – schopnost zvládat určitou činnost, nebo situaci

Iniciativa – plánování činností a jejich vykonávání

Intimita – soukromí, starání se o druhého a sdílení společných zážitků

Generativita – přesunutí zájmu jedince mimo svou osobu, starání se o druhé

Stagnace – zastavení vývoje, ustrnutí, uváznutí

Integrita – pocit osobní vyrovnanosti

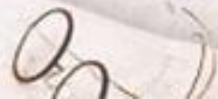
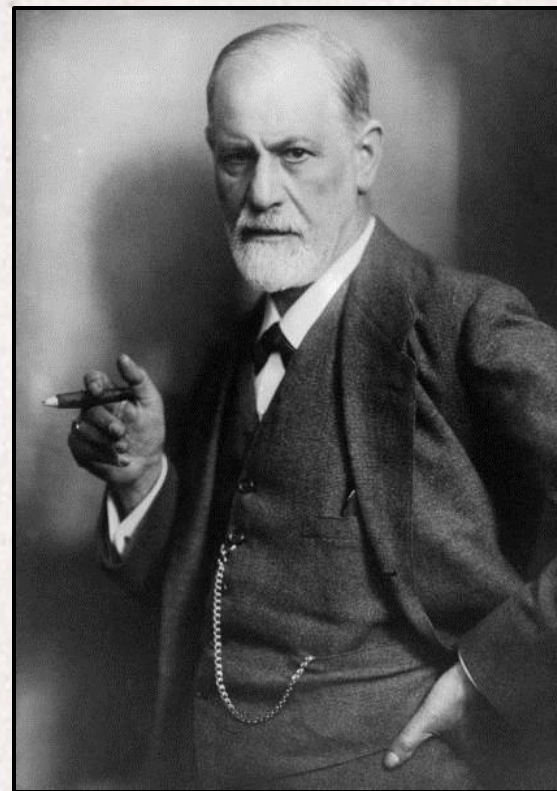
Sigmund Freud

6. Květen 1856 – 23. Září 1939

Lékář (neurolog) a psycholog
– zakladatel psychoanalýzy

První teorie o vývoji člověka - Psychosexuální

5 vývojových fází v průběhu dětství

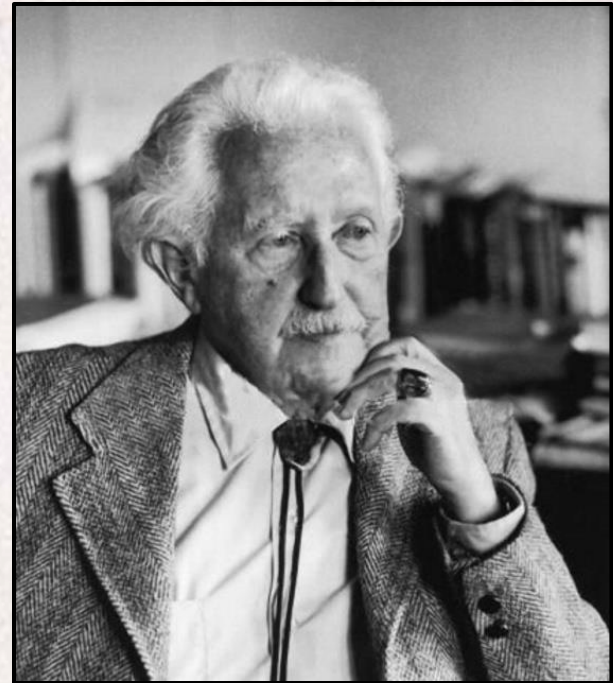
Erik Erikson

15. Červen 1902 – 12. Květen 1994

Německý psycholog židovského původu

Autorem psychosociální teorie lidského vývoje

Byl pokládán za stoupence neofreudismu

Psychosociální stádia dle Eriksona

Rozdělená na 8 stádií, kterými člověk za svůj život projde

Každá fáze je spojena s nějakým zásadním životním úkolem, obsahující určitý vnitřní konflikt.

Vývojová krize -> Vyřešení konfliktu – přínos pro ego člověka

-> Nevyřešení konfliktu – pocit méněcennosti

1. stádium (od narození do 1 roku)

Základní důvěra X nedůvěra

hlavním úkolem je získávání důvěry v život a svět

sám Erikson přímo říká: „*Nezdá se, že by celkové kvantum důvěry záviselo na množství potravy, či na projevech lásky, nýbrž na kvalitě mateřského vztahu.*”

matka by si měla věřit a být psychicky v pohodě

dítě se učí přimět někoho, aby mu dal, co potřebuje

důležitou zkouškou je prořezávání zubů

Klady: důvěřujeme svým blízkým, víme, že dostáváme, co potřebujeme

Zápory: nevěříme jiným lidem

2. stádium (1. – 3. rok)

Autonomie X stud a nejistota

hlavním úkolem je získat sebedůvěru, získat víru o správnosti rozhodování

informovat dítě kdy se rozhodlo správně a kdy ne

naučit se od rodičů rozpoznávat, kdy je jeho pocit „já chci“ správný, a kdy ne

dodržování řádu

okolí by mělo podpořit dítě

Klady: víme, kdy zabrat a vydržet – a kdy nechat věci volně plynout, rozeznávání důležitosti

Zápory: chybí schopnost dotahovat věci do konce (chybí nám vůle a samostatnost)

3. stádium (3 – 6 let) – předškolní věk

Iniciativa X vina

hlavním cílem je osvojit si zodpovědnost za svoje činy

dítě lépe zapomíná na nezdary -> častější plánování, podnikání a „útočení“ na určitý problém

naučit se cítit vinu, která je potřebná pro společenské soužití

Klady: přemýšlet o budoucnosti, hravé experimentování a objevování širšího okolí, dovedeme spolupracovat s ostatními vrstevníky

Zápory: trpíme už dopředu pocity, že nic nedokážeme, raději neuděláme nic, abychom nic nepokazili a vyhnuli se pocitům viny a zahanbení, bojíme se dělat chyby, zůstáváme raději v koutě, spoléháme na jistoty

4. stádium (6 – 12 let)

Výkonnost X méněcennost

píle a kompetence

hlavním cílem je naučit se správně a účelně vy užívat předměty hmotného světa

srovnávání a hodnocení v širším kolektivu. zkoušení role rodiče - rozhodování za ostatní, pečování o sourozence

rozvíjí výkonnost, stává se aktérem a tvůrcem situací. učí se radosti z dokončené práce, pracovitosti a soustředěnosti

Klady: : s vrstevníky jsme šikovní, něco umíme, něco nám jde a baví nás to, rád věci děláme a dokončujeme, jsme na to hrdí; víme, že jsme něčím výjimeční

Zápory: vzhledem ke starším si připadáme neschopní a neužiteční, nejsme ničím zajímaví ani výjimeční, trpíme pocity méněcennosti; nevážíme si sebe

5. stádium (12 – 19 let) – věk dospívání, puberta

Identita X zmatení rolí

Difúzní identita – jedinec neví, kdo nebo čím je

Vývoj našeho ega

Hledání sebe sama – hledáme způsoby zábavy, oblékání, účesu

Nebezpečí – zmatení rolí

Klady: cítím se sám sebou, přijímám se takový, jaký jsem, dokážu sebe sama sdílet s jinými, znám své místo ve světě, mám vizi svého života

Zápory: necítím se spokojený se svým já, strach sdílet pocity a pochybnosti, používám různé způsoby, abych se lidem zalíbil, a aby mě přijali, srovnávám se s někým, problémy v partnerských vztazích

6. stádium (19 – 25 let) – mladá dospělost

Intimita X osamělost

úkolem je dosažení schopnosti spojit se v důvěrném citovém vztahu s druhým člověkem, s nímž sdílíme všechny podstatné stránky života

byl-li dosavadní vývoj málo úspěšný, člověk nemá odvahu podstoupit riziko utrpení, kterým hrozí případné selhání pokusu navázat důvěrný vztah (neunese riziko rozpadu vztahu), a místo toho směřuje k uhýbání před ním a ke společenské izolaci

klady: člověk se nebojí v hloubce otevřít druhému člověku, přijímá nejistotu a riziko lásky, je ve vztazích schopen ve vyvážené míře dávat i přijímat (podporu, sexualitu, emoce, důvěru)

zápory: člověk se vyhýbá intimním vztahům, uzavírá se, připadá si prázdný a odcizený, ve vztahu si hlídá své hranice a chrání svou intimní zónu, nedůvěřuje lidem, emoce si nechává pro sebe, neumí se sladit s životním rytmem svého partnera

7. stádium (25 – 50 let) – dospělost

Generativita X stagnace

generalita (touha tvořit), změna pohledu na život, schopnost pečovat o něco nebo někoho

úkolem je pomáhat druhým – především své nové rodině a dětem

neúspěšný vývoj - pocit stagnace, že život nemá smysl

klady: v životě mimo mě pečuji a něco nebo někoho dalšího s láskou, žiju tvůrčí, produktivní život

zápory: jsem příliš zaujat sám sebou, jsem sobecký, nepřející, závistivý, jiní lidé mě moc nezajímají, jsem uzavřený ve své vlastní bublině

8. stádium (od 50 let) – pozdní dospělost, stáří

Integrita X zoufalství

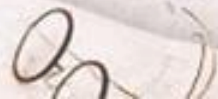
pocit osobní vyrovnanosti (integrity), pocity zoufalství a obavy ze smrti, moudrost

cílem osobnostního vývoje je dospět k jistotě o smysluplnosti toho, jak člověk blížící se smrti svůj život prožil – moudrost

neúspěch se projevuje strachem z konce osobního života, nespokojeností s jeho prožitím a zoufalstvím z toho, že již nelze začít znovu a lépe

klady: snesu pohled do prázdna, ničeho nelituji, přijímám život takový, jaký byl a je, přijímám konec života, jsem spokojen se svou dosavadní snahou a výsledky

zápory: pocit promarněných příležitostí, lítost, zoufalství, snaha vrátit čas a začít znovu

Zajímavost

Je důležité, aby dítě nebylo po porodu od matky ihned oddělováno, jak se to u nás dosud stává. V prvních chvílích a hodinách totiž dochází k oboustrannému poznávání a fixování důležitých vjemů, např. tělesné vůně, hlasu, pláče dítěte. Matka se dokonce během prvních tří dnů naučí rozpoznat pláč svého dítěte natolik, že ji ze spánku probudí pouze jeho pláč, pláč jiných dětí ji nebudí. Dítě rozpozná hlas své matky nejpozději do týdne od narození.

Otázky

Kdo byl zakladatelem psychoanalýzy?

Co je to autonomie?

Co je to kompetence?

Co je to difúzní identita?

Co se stane, když člověk v nějaké fázi nevyřeší krizovou situaci?

Zdroje

<http://lide.uhk.cz/fim/ucitel/strnave1/>

http://cs.wikipedia.org/wiki/Erik_Erikson

http://en.wikipedia.org/wiki/Erik_Erikson

<http://psychologie.doktorka.cz/osm-veku-cloveka-osm-stadii-vyvoje-lidskeho-zivota/>

http://cs.wikipedia.org/wiki/Sigmund_Freud

<http://www.abtou.cz/erik-erikson-osm-veku-cloveka>

<http://psychologie-metalova.cz/clanky/osm-veku-zivota.html>

Poselství

S životem je to jako s hrou: Nezáleží na tom, jak je dlouhá,
nýbrž na tom, jak se zahraje. (Seneca)

Konec

Děkujeme za pozornost 😊

